

ΜΑΘΗΜΑ 9

ΤΑ ΑΡΘΡΑ

Τις περισσότερες φορές που μιλάμε ή γράφουμε, μπροστά από τα ονόματα (ουσιαστικά) και τα επίθετα μπαίνουν κάποιες μικρές λέξεις που κλίνονται μαζί μ' αυτά και βρίσκονται στο ίδιο γένος με την λέξη που συνοδεύουν. Αυτά είναι τα άρθρα.

Τα άρθρα διακρίνονται σε δύο είδη: στα οριστικό και το αόριστο.

α. ΤΟ ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

Το οριστικό άρθρο μάς δείχνει πως το όνομα για το οποίο μιλάμε είναι γνωστό και συγκεκριμένο (ορισμένο).

Π.χ. *Είδα τον αδελφό σου χθες.* / *Η γάτα μας γέννησε.* / *Δώσε μου το βιβλίο μου.*

Στα παραπάνω παραδείγματα δεν μιλάμε αόριστα για κάποιον αδελφό, κάποια γάτα και κάποιο βιβλίο· μιλάμε για συγκεκριμένα ουσιαστικά, τα οποία "ορίζουν" τον δικό σου αδελφό, την δική μου γάτα, το δικό μου βιβλίο.

Το οριστικό άρθρο κλίνεται ως εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΠΤΩΣΕΙΣ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος	ΠΤΩΣΕΙΣ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος
Ονομαστική	ο	η	το	Ονομαστική	οι	οι	τα
Γενική	του	της	του	Γενική	των	των	των
Αιτιατική	τον	την	το	Αιτιατική	τους	τις	τα
Κλητική	(ὦ)	(ὦ)	(ὦ)	Κλητική	(ὦ)	(ὦ)	(ὦ)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Το «ὦ» είναι άρθρο της κλητικής στα αρχαία ελληνικά. Στα νέα ελληνικά χρησιμοποιείται σε ελάχιστες περιπτώσεις.
(π.χ. «Ω, Χριστέ μου! Τι είναι αυτά που μου λες;» / «Ω, αγαπητή μου! Τι κάνεις;»).
2. Το ουδέτερο άρθρο γράφεται το ίδιο στην ονομαστική και την αιτιατική του ενικού και του πληθυντικού.
3. Στο αρσενικό άρθρο, δεν πρέπει να μπερδεύουμε το «τον» με το «των».
 - «τον»: μπαίνει στον ενικό και την αιτιατική (τον κήπο, τον δρόμο),
 - «των»: μπαίνει στον πληθυντικό και την γενική (των κήπων, των δρόμων).
4. Στο θηλυκό άρθρο, δεν πρέπει να μπερδεύουμε το «της» με το «τις».
 - «της»: μπαίνει στον ενικό και την γενική (της φωνής, της θάλασσας),
 - «τις»: μπαίνει στον πληθυντικό και την αιτιατική (τις φωνές, τις θάλασσες).
5. Το άρθρο με πρόθεση ("στον, στην, στο") μάς έρχεται από την αρχαία γλώσσα, όπου γραφόταν "εις τον". Με τα χρόνια, καθώς μιλούσαν η πρόθεση άρχισε να κόβεται, οπότε έγραφαν "ς τον". Επειδή αυτό ακουγόταν [σ][τ][ο][ν], στις μέρες μας πια γράφεται απλοποιημένα: "στον".

Β. ΤΟ ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ

Το αόριστο άρθρο αναφέρεται σε κάποιο όνομα (πρόσωπο, ζώο, πράγμα, ιδέα, κλπ.) γενικά και αόριστα· δεν αναφέρεται σε κάτι συγκεκριμένο.

Π.χ. *Είδα έναν φίλο μου χθες.* / *Μία μέρα που θα έχεις χρόνο, θέλω να βρεθούμε.*
Θα ήθελα ένα παγωτό, παρακαλώ.

Στα παραπάνω παραδείγματα δεν μιλάμε για κάποιον συγκεκριμένο φίλο, μια συγκεκριμένη ημέρα ή κάποιο συγκεκριμένο παγωτό· μιλάμε γενικά για *κάποιον* φίλο, *κάποια* μέρα, *κάποιο* παγωτό.

Το αόριστο άρθρο κλίνεται ως εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΠΤΩΣΕΙΣ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος	ΠΤΩΣΕΙΣ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος
Ονομαστική	ένας	μία (ή μια)	ένα	Ονομαστική	—	—	—
Γενική	ενός	μίας (ή μιας)	ενός	Γενική	—	—	—
Αιτιατική	έναν	μία (ή μια)	ένα	Αιτιατική	—	—	—
Κλητική	—	—	—	Κλητική	—	—	—

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Το αόριστο άρθρο **δεν έχει κλητική**. (Η κλητική είναι για να προσφωνούμε κάτι ή κάποιον που έχουμε μπροστά μας, δηλαδή κάτι συγκεκριμένο.)
2. Το αόριστο άρθρο **δεν έχει πληθυντικό**. Γι' αυτόν τον λόγο, όταν θέλουμε να μιλήσουμε γενικά για πολλά πρόσωπα, ζώα, πράγματα, κλπ., τα αναφέρουμε χωρίς άρθρο, ή χρησιμοποιούμε μια αόριστη αντωνυμία.
Π.χ. α) Μέσα στο συρτάρι υπάρχουν κουτάλια, πιρούνια και μαχαίρια.
β) Είδα *κάποιους* γνωστούς στο πάρκο. Ο δρόμος έχει *μερικά* αυτοκίνητα.
3. Το "ένας - μία - ένα" που χρησιμοποιούμε για αόριστο άρθρο, ταυτόχρονα είναι και αριθμητικό επίθετο.
Π.χ. όταν λέμε: "ένα παιδί έχασε ένα από τα βιβλία του", την πρώτη φορά το "ένα" είναι αόριστο άρθρο (κάποιο παιδί, αόριστα) ενώ την δεύτερη φορά είναι αριθμητικό επίθετο (έχασε ένα, όχι περισσότερα βιβλία).
Επομένως, κάθε φορά που το συναντούμε, πρέπει να μπορούμε **να διακρίνουμε πότε είναι αριθμητικό επίθετο και πότε είναι αόριστο άρθρο**.

Αόριστο άρθρο είναι όταν αναφέρεται γενικά κι αόριστα σε κάποιο ουσιαστικό:
Ένα πρωί θέλω να σηκωθώ νωρίς για να δω την ανατολή. (Γενικά, κάποιο πρωί.)

Αριθμητικό επίθετο είναι όταν μετράμε κάτι, όταν αναφερόμαστε συγκεκριμένα σε ένα πράγμα και όχι σε δύο ή σε περισσότερα:

Ένα παιδί ζήτησα να έρθει εδώ· δεν ζήτησα να έρθει όλη η τάξη! (Αναφερόμαστε σε συγκεκριμένο αριθμό παιδιών: ένα παιδί, όχι περισσότερα.)

ΜΑΘΗΜΑ 9

ΟΝΟΜΑ:

ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να κλίνετε το οριστικό και το αόριστο άρθρο στον ενικό και τον πληθυντικό (σε όποιες πτώσεις κλίνονται), προσέχοντας να βάλετε τις πτώσεις στην σωστή σειρά.
(Δείτε την θεωρία.)

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΠΤΩΣΗ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος	ΠΤΩΣΗ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος

ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΠΤΩΣΗ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος	ΠΤΩΣΗ	αρσενικό γένος	θηλυκό γένος	ουδέτερο γένος

2. Συμπληρώστε τα κενά με το κατάλληλο οριστικό άρθρο:

α) φωτιάς

β) νερό

γ) μοσχιβιών

δ) άνθρωποι

ε) δρόμο

στ) πιάτο

ζ) κήπο

η) τραπεζιών

θ) κουζίνας

ι) εποχών

3. Συμπληρώστε τα κενά με το κατάλληλο αόριστο άρθρο:

α) παιδί	στ) ημέρας
β) σπιτιού	ς) άνθρωπος
γ) γυναίκας	η) τραπεζιού
δ) ελέφαντα	θ) καρέκλα
ε) κήπου	ι) βαρέλι

4. Υπογραμμίστε τα οριστικά άρθρα και κυκλώστε τα αόριστα.

(Προσέξτε να μην μπερδέψετε τα αόριστα άρθρα με τα αριθμητικά επίθετα!):

«Κάποτε ήταν ένας μπαλωματής που τον έλεγαν Λάζαρο. Μια μέρα όπου μπάλωνε, μαζεύτηκαν πολλές μύγες και σήκωσε το χέρι του και σκότωσε τριάντα εννιά μύγες. Τότε πήγε και έφτιαξε ένα σπαθί και έγραψε: «Με την μία, σκότωσα σαράντα ψυχές!». (Έγραψε και μια μύγα παραπάνω, για να στρογγυλέψει τον αριθμό.)

Αφού έφτιαξε το σπαθί, κίνησε να πάει στην Ξενιτειά.

Δεν πρόλαβε να φύγει πολύ· μια μόνο μέρα μακριά από τον τόπο του. Εκεί βρήκε ένα πηγάδι και έπεσε και κοιμήθηκε.»

(Απόσπασμα από λαϊκό παραμύθι - Διασκευή)

5. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με οριστικά ή αόριστα άρθρα:

- α) Πριν από λίγο καιρό τιμήσαμε παγκόσμια ημέρα των ζώων, αλλά περισσότεροι άνθρωποι εξακολουθούν να μην τα σέβονται.
- β) Σαββατοκύριακο θέλω να πάω εκδρομή χωριό μου, για να δω παπούδες μου.
- γ) σχολείο μας περιλαμβάνεται μεγάλα σχολεία Αθήνας.
- δ) Πέτρος προσπαθούσε να ανεβεί τρέχοντας ανηφόρα για να περάσει πίσω γρήγορα λόφου, όταν είδε σκυλί να τον κυνηγά.

6. Συμπληρώστε τα κενά με "ΤΟΝ" ή "ΤΩΝ":

α) άνθρωπο	δ) εργάτη
β) γυναικών	ε) παιδιών
γ) παπουτσιών	στ) υπολογιστή

7. Συμπληρώστε τα κενά με "ΤΗΝ" ή "ΤΙΣ":

α) αίθουσας	δ) αρκούδες
β) βενζίνης	ε) ντομάτας
γ) κουρτίνες	στ) κορνίζες